

DOMOVINA

Uredništvo

Je na Schillerjevi cesti št. 3. — Dopise blagovolite frankirati, rokopisi se ne vračajo.

Izhaja trikrat na teden, vsak **ponedeljek, sredo in petek** ter velja za Avstrijo in Nemčijo 12 kron, pol leta 6 kron, 3 mesece 3 krone. Za Ameriko in druge dežele toliko več, kolikor znaša poštnina, namreč: Na leto 17 kron, pol leta 8 kron 50 vin. Naročnina se pošilja upravnistvu, plačuje se vnaprej.

Za inserate

se plačuje od vsake petit-vrste po 20 vinarjev za vsakokrat: za večje inserate in mnogokratno inseriranje znaten popust.

Društvo autonomnih in združnih uradnikov.

Dandanašnji, ko se vsi stanovi organizirajo, je največji revež tisti, ki je iz nevednosti ali zanikarnosti ostal v boju za obstanek sam, brez sodrugov ali zaveznikov. Posamičniku je težko uveljaviti, ubraniti, utrditi in razširiti svoje pravice; člani tega ali onega stanu postanejo važen in upoštevanja vredni faktor v narodu in v državi še le, ako so si v stanovski organizaciji vstvarili organ, kateri govori in nastopa v imenu vseh. Pred možem, za katerim stoji na stotine in na tisoče tovarišev, se čutijo tudi najmočnejši tega sveta malo v zadregi in si ne upajo upravičenih zahtev, katere stavi v imenu organizacije, kar meni nič tebi nič odbiti, ker se boje posledic.

Pa ne samo v obrambo gmotnih in političnih pravic, stanovska organizacija je potrebna tudi v svrhu strokovnega napredka, torej v interesu službodajnika in službojemnika, kar se najlepše lahko dokaže na autonomnih in združnih uradnikih.

Vsi oni, kateri dandanes opravljajo po slovenskih občinah in v okr. zastopih tajniške in druge službe, so v svoji stroki samonki. Kje, kako in v koliki meri so si pridobili za svojo službo potrebno strokovno znanje, to je njihova stvar; vsak je prepuščen samemu sebi, svoji pridnosti in svoji sreči. To je za občine in za njih uradnike slabo. Strokovno izšolan in v vseh občinskih stvareh dobro poučen tajnik, kateri si zna v vsakem še tako zapletenem slučaju pomagati, ki ima na vsako še tako težko upravno ali finančno vprašanje dober odgovor ali vsaj pameten svet, je občini, županu, občinskemu odboru in strankam na

večjo korist, nego boječ in nesiguren diletant, kateri ima o vseh svojih dolžnostih le temne, nejasne pojme in ki ne ve ne sebi, ne županu, ne strankam nikdar prave pomoči. Dobre občinske uradnike pa treba sistematično izšolati in odgojiti. Posamičnik tega ne zmora, pač pa to lahko stori društvo autonomnih uradnikov, katero bi lahko prirejalo vsako leto o šolskih počitnicah poučne tečaje. Dobrih predavateljev bi dobili dovolj za razne stroke, ker imamo med sedanjimi tajniki nekoliko izbornih strokovnjakov, katere bi pridobili za predavanja, dočim bi nam o čisto pravnih predmetih predavali juristi, vsak za svojo posebno stroko, tako da bi vsak obiskovalec kurza v nekoliko dneh znatno razširil in poglobil svoje znanje, postavil svojo praktično vednost na teoretičen temelj in spoznal način, kako naj se nadalje sam izobrazuje.

Iz tega je jasna korist organizacije za službodajnike (občine) in za službojemnike (tajnike in druge občinske uradnike). Boljši uradnik boljše opravlja svojo službo, dvigne občinsko gospodarstvo in občinsko upravo na višjo stopnjo ter pripomore tako občini sami včasih do večjih ali novih dohodkov, včasih jo obvaruje nepotrebnih stroškov in izgub; občina s svoje strani pa takega tajnika zato tudi lahko boljše plača. Korist obeh leži na dlani in istotako je jasno, da je organizacija autonomnega uradništva dandanes živa potreba uradnikov in občin.

Kar velja o občinskih in okrajnih uradnikih, velja tudi o združnih uradnikih, zato mi ni treba o tem še obširneje govoriti. Potreba organizacije bo menda vsakemu jasna. Vsak, ki soglaša z mojim predlogom, naj mi svoj pristop k nameravanemu društvu čim

prej mogoče prijavi, da skličemo že 28. ali 29. t. m. ustanovni občni zbor v Celje.

Na delo torej!

Franc Kovač,
tajnik okr. odbora v Ormožu.

Politični pregled.

Domače dežele.

Slavnostni sprevod na Dunaju se je završil dne 12. t. m. sicer ob lepem vremenu, pomeni pa na celi črti popoln neuspeh. Z umetniškega stališča je bila ta prireditelj že zato ponesrečena, ker je tem mnogoštevilnim skupinam, ki so bile mehanično združene v sprevod, manjkalo družiči je vodilni motiv — poklonstva. To ni bilo nikjer in v ničem izraženo. Vrhu vsega so manjkali Čehi in celo Nemci iz Češkega ter Slovenci kot narodna skupina. Da bodo pa naši rojaki vedeli, komu služijo naši in kranjski klerikanci, kateri so gnali „Kranjce“ na Dunaj delat Luengerju in Bielohlavku štafažo, naj navedemo ta le **škandal**. Na troške centralnega odbora za baš minolo slavnost je izšla brošura: „Der Huldigungsfestzug. Eine Schilderung und Erklärung seiner Gruppen“ (Poklonstveni sprevod. Popis in pojasnilo o posamičnih skupinah). Ta oficijelni tolmač slavnostnega odbora daje o Hrvatih to le uradno pojasnilo: „Graničarji, po narodnosti Hrvatje in deloma **cigani ... Poseben talent je imel v prisvajanju tujega imetja**. Ako bi bilo n. pr. zaradi izdajstva dovoljeno pleniti, našel si v njegovem turnistru vse mogoče: staro železo, ženske obleke,

vlasulje, da celo nastensko uro, s katero se je namenil ponašati v svoji rodni vasi..“

Tako govori službeni spis slavnostnega sprevoda o Hrvatih, o onih Hrvatih, ki so od nekdanj krvaveli za čast in slavo Dunaja na vseh možnih evropskih bojiščih ne da bi bili imeli kedaj časa misliti na se, na svoj gospodarski in kulturni razvoj in katere se je potem prodalo Madžarom v zahvalo za njih junaštvo: danes je pa peljal kanonik Crnica krdelo dalmatinskih Hrvatov na Dunaj, da z njimi poveliča slavo Luengerja in njegove čete. In ta dična „krščanska“ gospoda daje v zahvalo za to uslugo tako pojasnilo o Hrvatih ter pošilja to nečuvno sramotenje v stotisočih izvodih po širnem svetu. Gospod Šuklje, dr. Šušteršič in drugovi se pa tu na ta „krščanski“ način z dalmatinskim kanonikom Crnico bore za jugoslovansko idejo! Tako se bori ta „pozitivno verujoča inteligenca“ za slovanstvo, „za naše narodne svetinje, za najgloblje čutila svojega naroda“. Za to sramoto se treba zahvaliti našim Luengerjevim pohlevnim in pokornim slugom iz slovenskega kluba in kanoniku Jozi Crnici. To si treba dobro zapomniti kot verno sliko klerikalnega slovanstva, rodoljubja in narodnega ponosa!

V državnem zboru se vleče proračunska debata kakor megla brez vetra. Govornik za govornikom odrgne svojih par besed pred praznimi stoli — ogromna večina poslancev vživa svoje diete doma ali kje na deželi. Ker gospoda meni, da bi bilo neumno in nepotrebno igrati to komedijo še 120 govorniških ur, bodo brzkone sklenili, naj se debata čim prej zaključi, tako da bodo imeli tudi

LISTEK.

Jubilejna razstava v Pragi.

II.

Visoko razvita in v veliki meri zastopana je v praški komori trgovina, cela vrsta trgovskih zavodov so podjetja zares velikega svetovnega imena. Praga sama je sedež in centrala denarnih in bančnih zavodov, razvitega obrtnega in trgovskega šolstva. Obrtna produkcija praškega komornega okrožja, ki se je cenila leta 1854. na 270 milijonov, je narasla letos na 1200 milijonov kron izdelkove cene.

Dovolj števil, ki označujejo pomen in obseg letošnje praške razstave.

*

Skozi glavni vhod stopimo do neke razstavne preddvorane, cvetličnjaka, ki se vije v polkrogu ob obeh

straneh. Pred nami je prvi velik razstavni trg, ob strani stoji poslopje „Moderne galerije kraljestva češkega“ in paviljon mesta Prage — nasprotno stran trga pa tvori glavna razstavna palača železne konstrukcije, ki pokriva okroglo 13.000 kvadratnih metrov in stoji že izza razstave od 1891. l.

Tako prihajamo od paviljona do paviljona, vsak se odlikuje po svoji posebnosti v svoji stavbi, in ta mnogoštevilna poslopja tvorijo enotno, krasno celotno sliko razstavnega mesta. Izmed paviljonov omenimo danes samo na kratko paviljon obrtne in trgovske komore, bančni paviljon, strojni, keramični, šolski, kemični, grafični paviljon, paviljon za notranjo upravo stanovanj i. t. d.

Da je poleg koristnega poskrbljeno v veliki meri tudi za prijetno in dobro, da vzbuja veliko zanimanje cela kolonija, tipična vas Abesincev iz Afrike, morski akvarij, potovanje na mesec, „rodel“ in japonska kavarna, ni treba še

posebej omenjati, saj je tukaj največ onega glasnega veselega življenja, ki je v zadnjih deževnih, jesensko hladnih dnevih izgubivalo svoje običajno veselo lice. Dovolj izpremembe vsekakor, za nerazvajane ljudi še včasih skoro preveč vsega, ki nudi po resnem študiju razstave prijeten in primeren odpočitek.

Naštevati število vseh narodnih in strokovnih shodov ter mednarodnih kongresov, ki se bodo vršili letos o priliki razstave tu v Pragi, bi bilo preveč, omenimo samo one, ki se tičejo tudi nas Slovencev. Koncem junija se bo vršil shod napredne slovanske akademije omladine in meseca avgusta shod slovanskega avstrijskega učiteljsstva ter 14., 15. in 16. avgusta shod češkega državnega in autonomnega uradništva, katero si bode osnovalo posebno strokovno zvezo vseh stanovskih organizacij. Za te shode je pač Praga najprimernejši centrom za kulturno organiziranje naprednega slovanskega življa — za praktično slovansko vza-

jemnost, ki naj začne rasti na realnih tleh medsebojnega spoznavanja, kulturnega zblizanja in samostojnega dela.

Slovenski kmetje iz Kranjske in Štajerske prirede letos skupno pod vodstvom kmetijske družbe kranjske večji poučni izlet na Češko. Slovenska mladina priredi koncem julija pod vodstvom „Prosvete“ tudi skupen izlet v Prago, združen z jako nizkimi izdatki. To so v celem naši skupni izleti, v kolikor so nam danes znani.

Prepričani pa smo, da bo marsikateri posameznik, ki le količkaj more, porabil letos to ugodno priliko in si ogledal znamenito praško razstavo, ki mu nudi globok vpogled v življenje in silo češkega naroda, ki mu nudi jasnejšo in boljše sliko realnega življenja, ko pa vsi sokolski zleti in druge podobne slavnosti, ob katerih navadno prihajajo naši ljudje tu sem. P.

isoki gospodje v gosposki zbornici še časa dovolj baronu Becku odobriti proračun do 30. t. m.

Napredno dijaštvo vseh narodov in nemškonalionalno dijaštvo vstraja pri svojem sklepu štrajkati, dokler vlada ne dovoli prof. Wahrmandu predavati in izvrševati seminarske vaje. V soboto 13. t. m. so se sešli rektorji vseh avstrijskih visokih šol na posvetovanje o visokoškolskem položaju. Posvetovanja se vrše v naučnem ministerstvu na Dunaju ter še niso končana.

V ogrskem parlamentu je interpeliral poslanec Hody ministerskega predsednika, ali mu je znano, da je v avstrijskem parlamentu izjavil dne 2. t. m. avstr. min. pred. baron Beck, da je dalmatinsko vprašanje že definitivno rešeno v tem smislu, da pripade Dalmacija v število v državnem zboru zastopanih kraljestev in držav in da bode to vprašanje tudi nasproti ogrskim deželam čim prej ustavnim potom vrejeno. Ministerski predsednik Wekerle je na to odgovoril, da je pač umevno, da ne more dati kar take nepripravljen odgovora na to vprašanje, dejal je pa, da hoče prej natančno v originalu proučiti vse govore, ki so bili o tem izrečeni v avstrijskem parlamentu ter še le potem odgovoriti. Na ta odgovor smo v resnici radovedni. Štvar ne pojde tako gladko in tako lahko, kakor si gospod Beck misli.

Štajerske novice.

— **Gospod Peter Majdič, lastnik paromlina in veletrgovine z železno „Merkur“ v Celju** obhaja dne 16. t. m. dvajsetletnico svojega obratovanja. Gospod Peter Majdič, katerega veletrgovine slove daleč čez meje slovenske domovine, si je za časa svojega bivanja na Štajerskem stekel v vseh slojih prebivalstva največjih simpatij. Kot inteligenten trgovec si je z neumorno marljivostjo pridobil znatno premoženje in dovedel svoja industrijska in trgovska podjetja do obsega in popolnosti, ki naj bodo vsem slovenskim podjetnikom kot vzor in v spodbujajo. Čestitamo gospodu Majdiču k njegovim lepim uspehom in mu kličemo: le tako naprej v povzdigo in procvit slovenske industrije in veletrgovine.

— **Občni zbor celjske Zadrugne zveze** se je vršil 13. t. m. v Mariboru v mali dvorani Narodnega doma. Udeležilo se ga je nad 60 udeležencev iz vseh slovenskih pokrajin, koder razteza zveza svoj delokrog. Občni zbor je uspel nad vse pričakovano jako dobro ter priobčimo obširnejše poročilo o istem v prihodnji številki.

— **Kegljanje na dobitke** vprid Ciril-Methodovi družbi se bo vršilo v „Skalni kleti“ vsak dan do 12. julija in sicer ob nedeljah od 9. do 12. ure dop. in od 2. do 10. ure zvečer, ob delavnikih pa vsak večer od 8. ure naprej. Opozarjamo na to naše kegljavce!

— **Pismena matura na tukajšnji višji gimnaziji** se je vršila pretekli teden. Udeležilo se je je 60 abiturientov, pač menda najvišje število, kar ga je celjska višja gimnazija dosegla.

— **Pevska uprizoritev okoliških otrok.** G. Minka Moos nastopi v nedeljo, dne 21. t. m. ob pol 5. uri popoldne v Narodnem domu s svojim otroškim pevskim zborom. — Vstop vsakomur prost.

— **Iz Št. Pavla pri Preboldu.** Tukajšnja občina je sklenila sporazumno z občino M. Reka postaviti v proslavo 60 letnega vladanja Njih Velikanstva novo šestrazredno šolsko poslopje.

— **„Bralno društvo v Gaberjih“** je priredilo včeraj popoldan v „Skalni kleti“ pri Celju gledališko predstavo. Igrali ste se enodejanski „Raztresenca“ in „Damoklejev meč“. Obe ste se prav dobro in zadovoljivo uprizorili; posebno je ugajal prebrisan Gregec (g. Ant. Rode) v „Damoklejevem meču“. Po predstavi se je razvila običajna prosta zabava: petje, šaljiva pošta itd. Tudi se je pridno kegljalo. Godba pa je bila pod vsako kritiko. Društvo moremo v resnici čestitati na uspehu, zlasti pa na njegovem marljivem predsedniku, g. Pušniku, kateri si je pridobil največ zaslug za uspele prireditve. Omeniti pa moramo tudi pridnega tajnika, g. Zabukoška in pa brivca, g. Anderwalda, kateri je izgotovil tako dobre maske. Predstavo je večina naše narodne inteligence ignorirala.

— **Iz Žalca.** Včeraj, dne 13. t. m. smo imeli pri nas semenj, na katerega se je prignalo tudi mnogo živine. Prepričali smo se, da je cena živini skoraj na polovico padla. Kljub temu dejstvu se naša mesarja trdovratno držita prejšnjih visokih mesnih cen.

Pritožili smo se že radi tega na domači občini, da temu odpomore, pa zastonj.

Ker torej doma ničesar ne opravimo, obračamo se javno na okrajno glavarstvo v Celju s vprašanjem, ali res ni pomoči proti tej neopravičeni in neopravičljivi za nas naravnost neznosni druginji.

Eden v imenu prizadetih.

— **Iz Gornjegograda.** V sredo, dne 10. t. m. so se vršile občinske volitve. Zmagala je v vseh 3 razredih narodna stranka. Izvoljeni so v I. razredu gg.: Avgust Drukar, c. kr. notar, Josip Krajnc star., veleposestnik, Josip Krajnc ml., lesni trgovec; Matija Krajnc, usnjarski mojster. V II. razredu so izvoljeni gg. dr. Makso Konečnik, zdravnik, Presečnik Iv., posestnik, Prisljan Josip, trgovec in Ignacij Rup, trgovec. V III. razredu so izvoljeni: Ant. Kolenc, posestnik, dosedanji župan, Matevž Kolenc, posestnik, Pojškruh Jos. posestnik in Potočnik Anton, posestnik. Namestniki so v I. razredu Čeplak Janez in Franjo Pojškruh, v II. razredu Fran Špende in Fran Volovšek, v tretjem razredu Jakob Kolenc in Franc Remšak. V tretjem razredu, kateri je bil dosedaj v rokah klerikalcev, je prodrla napredna lista vkljub temu, da so klerikalci na vse kriplice delovali. Dani se tudi v gornjegrajskem okraju! (Živeli vrli gornjegrajski naprednjaki!)

— **Iz Mozirja.** Dne 24. t. m. se vrši v Mozirju uradna učiteljska konferenca za okraja Gornjigrad in Vransko. Isti večer je v hotelu pri „avstrijskem cesarju“ koncert šentpavelskega moškega zbora in šentpavelske godbe pod vodstvom učitelja g. Schmida. Vzpored priobčimo pravčasno. Drugi dan, t. j. v četrtek, se v Mozirju praznuje dvajsetletnica gornjegrajskega učiteljskega društva. Slavnostno zborovanje se vrši v šoli. Na to je banket v gostilni „na pošti“. Pred društvenim zborovanjem se vrši seja odsekov za izvenšolsko delovanje okrajnih društev Gornjigrad, Šoštanj in Vransko.

Na zborovanju bo govoril tudi šolski vodja g. Pešek iz Narapelj pri Ptujju o izvenšolskem delovanju učiteljstva.

— **Jubilejne petkronske tolarje** je že možno dobiti pri večjih davkarjih in bankah. Na prednji strani nosijo ti tolarji doprsko cesarjevo podobu, na zadnji pa mlado žensko z lavorovo vejico v desnici, z levico pa

kažoč na letnici 1848—1908. Okrog nje je napis: „Duodecim lustris gloriose peractis“.

— **Utopljenko** so potegnili iz Mure pri Cmureku. Truplo nima več prstov na rokah in nogah. Moralo je že ležati več mesecev v vodi.

— **Učno mesto.** Razpisano je definitivno ali prov. učno mesto na štiri-razrednici v Št. Janžu na Dr. p., 3. pl. razred. Prošnje do 5. jul. na krajni šolski svet.

— **Nesreča.** Zadnji četrtek popoldan se je hotel zidar Jurij Poharec prepeljati pod Zavrčem čez Dravo; bil je namenjen od velikonedeljske strani v Zavrč. Pri brodu stoji hiša, v kateri je brodar še pred enim mescem stanoval, a jo je narasla Drava tako poškodovala, da jo je moral brodar Senica z družino zapustiti in stoji sedaj prazna. Poharec je stal ravno pred hišo in klical brodarja z nasprotnega brega; naenkrat so se začela tla tresti, zidar je mislil, da je voda tla podkopala in se je še bolj primaknil k hiši, v tem trenutku pa ga je podsul zid od hiše, kateri se je podr. Zid je bil 4 metre visok in 80 centimetrov debel. Mrliča so prepeljali v zavrčko mrtvašnico. Poharec je pristojen v občino Gorenjski vrh.

— **Iz Ljutomera.** Kakor pripovedujejo, začel se je naš dekan tudi rivati v politično ospredje ter podpihovati svoje pristaše. Svetujemo mu, da miruje, kajti drugače bi bili primorani prijeti za že sicer nekoliko zrjavelo orožje, katerega je skoval pred leti v svoji mladeniški dobi sam. Rane, prizadete z zarjavim orožjem, pa so baje zelo hude.

— **O „šulferajnovem“ zborovanju** piše med drugim „Mir“: „Čudom smo se čudili, da sta poslala šulferajnu brzojavne pozdrave krščansko-socialni minister dr. Gessmann in predsednik državne zbornice, krščanski socijalec dr. Weisskirchner. Ali ti ljudje ne poznajo namena nemškega šulferajna ali pa nosijo krščanstvo samo na jeziku, ne moremo presoditi.“ Škoda, da „Mir“ ni dostavil, da sedi naš „Slov. klub“ s krščanskimi socijalcem složno v vladni večini. Kaj nam pomaga doma napadati in tožiti, na Dunaju pa podpirati sovražno nam vlado?

— **Cene živine v Gradcu** dne 11. jun. Na sejm je bilo prignanih 1266 glav. Cene le malo spremenjene, pri kravah nekoliko nižje. Plačevalo se je 50 kg žive teže: pitani voli 38—41 K, napol pitani 34—37 K, suhi 29—32 K, pitane krave 27—34 K, napol pitane 23—26 K, suhe 15—21 K, biki 29—36 K, molzne (do 4 teleta) 30—33 K, molzne starejše 23—29 K, breje 22—29 K. Izmed zunanjih kupcev so največ kupili Tržačani. Zg. Štajerci in Tirolci.

Druge slovenske dežele.

— **Šentjanska železnica na Dolenjskem** je skoraj dogotovljena. Tir je že položen ves in gramozni vlaki vozijo semintja. Otvoritev železnice se bo vršila najbrž meseca avgusta.

— **Ris** se potika okrog Zvrhnjega kota in Brod pod Ljubeljskim prelazom. Umoril je že 19 ovac. Skače ovcam na hrbet, pregrize vratne žile in popije živali kri, na to pa pusti svoj plen. Ris je na Koroškem že velika redkost.

— **Ravnatelj slovenskega gledališča v Ljubljani** je imenovan magistratni komisar g. Fran Govekar v Ljubljani.

— **Električno razsvetljavo** upelejo v trgu Sp. Dravograd. Centralo sezida g. V. Goll na Brodu, ki bo zidal centralo ob Mezi Podklancem.

— **Dež. poslanca Wastiana** je imenoval občinski svet trga Tržiča na Kranjskem častnim občanom radi velikih zaslug za kranjsko nemštvo.

— **Ogenj na parniku.** Na „Lloydovem“ parniku „Austria“, katerega sedaj popravljajo v tržaški luki, je nastal zadnji četrtek ogenj, katerega so sicer kmalu pogasili, a je vendar napravil mnogo škode.

— **Bojkot laških trgovcev** v Gorici Slovenci vsled izgredov laške mularije na Binkoštni pondeljek marljivo izvršujejo. Med laškim trgovstvom vlada velika zbežanost.

— **Umrl** je 3. junija v Gradcu vpokojeni prof. Valentin Kermavner. Bil je med drugim tudi 15 let profesor v Celju in 16 let v Ljubljani. Poučeval je klasično jezikoslovje. Zaradi velike nervoznosti je stopil že leta 1890. v pokoj. Svoj čas je pisal mnogo za „S. N.“, v „Zoro“ in spisal nekaj slovenskih učnih knjig za latinski in grški jezik (znana je latinska slovnica.) Sodeloval je pri Rožkovem latinskoslvenskem slovarju za nižje gimnazije.

— **„Sokol“** se bo ustanovil v Logatcu na Notranjskem. Vlada je že potrdila pravila. Tam se vrši 12. julija izlet notranjskih sokolskih društev.

— **Neverjetna zagrizenost.** V Dravljah pri Št. Vidu nad Ljubljano noče tamošnji župnik blagosloviti „Gasilnega doma“ požarne brambe, ker se namerava v njem nastaniti ljudsko knjižnico „Prosvete“. — Sicer pa duhovščina s tem sama kaže našim ljudem, da je pri takih in enakih prilikah — ni treba. Nikogar več vabiti, pa se bodo sami vsiljevali!

Dopisi.

Iz Dramelj. V „Slov. Gosp.“ z dne 14. majnika zavija in taji dopisnik iz Dramelj — morda g. župnik Ogrizek sam? — popolnoma resnične stvari, katere je priobčila o drameljskem župniku „Domovina“. Pa bolj ko kdo taji, zavija in obrne — tembolj se v lastno lužo zvrne, pravi stari pregovor, dočim resnica ostane. Pravzaprav bi g. župnik Ogrizek, s katerim nas je Bog kaznoval, niti ne zaslužil odgovora na svojo obrambo, vendar pa je potreba zavrniti nekatere trditve v njegovem dopisu, da vsi farani in tudi njegova zaslepljena mala stranka, ki pripada k „Kmečki zvezi“ (kaka je ta zveza, vidimo Drameljčani pri nas najbolje), vidi, kako brezobzirno in brezvestno se mora dandanes tajiti resnica in pravica. Prvič: g. Ogrizek v „Slov. Gosp.“ noče ali ne razume razločevati pojme „voliti“ in „strastno agitirati“. Voliti sme v občinski zastop res da vsak tudi najmanjši davkoplačevalec in seveda tudi župnik. Te pravice mu ne krati seveda nikdo. A da bi agitiral za volitve s prižnice in spovednice — tega ne dovolimo. Ali je cerkev za verska opravila in po- božnosti ali pa zborovalni prostor, na katerem odmevajo strastni in pač zelo ne—verski volilni govori? Drugič: Kdo pa ne pusti duhovnikov v cerkvi in na pokopališču pri miru? Res, za g. Ogrizka bi res komaj bilo, da bi mu ugovarjali v cerkvi in na pokopališču, kadar prekorači stavljenе mu meje. Ako pa nas ne bode pustil pri miru, mu bomo enkrat tako zagodli, da mu bode nekaj časa zvenelo po ušesih. Tretjič: G. Ogrizek piše: da moramo poriniti trgovce v štacuno, učitelje v šolo, organista na kor, krčmarja v gostilno, sedanjega župana in vse kmete na polje, obrtnike in rokodelce pa k svojemu poslu. — A vsi ti si že od ranega jutra do poznega večera svoj grenek kruh služijo, dočim se g. župnik po farovžu sprehaja in dolgčas pase. Naj bi se raje še nadalje izobraževal,

saj je iz „Domovina“ **XVIII.** župnik nima vtikati razun krščanskega opolnoma resnično in bol. župniku še ponovno povedali. grizek nam svetuje, da bi dali napredni Narodni stranki, potem pa nam bo prepuštil vse posvetne posle. Prvič smo značajni možje, ki ostanemo pri svojem naprednem in narodnem prepričanju, drugič pa dobro vemo, da bi se župnik vtikal v vsako stvar, četudi bi bila cela fara „zvezarska“. V Črešnjicah so mu storili farani vse po volji, čitali samo slaboznan „Naš Dom“ — in ali jim je prepustil mirno vse posvetne posle? Nikdar ne! — Konečno bodi g. župniku še enkrat povedano, da v Dramljah ne opravi ničesar in da raste nevolja zaradi njegovega obnašanja od dne do dne. Lonec bo enkrat prekipel — in mi že danes odklanjamo vso odgovornost za posledice. Mi smo župnika pravočasno posvarili.

V Dramljah, dne 31. maja 1908.
Podpisi.

Slovenska knjiga in naši klerikalci.

Knjiga človeka sicer ne more storiti dobrega ali slabega, a gotovo je, da ga lahko pohujša ali poboljša.

(Jean Paul.)

V dobi 400 letnice Trubarjevega rojstva smo in vsak zaveden Slovenec bi se pač moral spominjati s tiho hvaležnostjo moža, ki nam je vstvaril prvo slovensko knjigo. Toda med našim narodom so že od nekdanjih ljudi, ki niso hoteli, ki niso znali ceniti njegovega prosvetnega dela. Sežgali so njegove knjige na grmadi, spomin njegov pa „častijo“ ravno letos na kaj čuden način. Večina — ne vsi — naših nasprotnikov miži na obe oči, da ne vidi v Trubarju vstvaritelja slovenske knjige, ampak izključno le reformatorja, „ki je zabodel katoliški cerkvi nož v prsi“ („Zora“). Pa naj bo, kat. cerkvi se je šlo tedaj za svoj obstanek, morala je uničiti nevarnega napadalca.

Priznajmo, duhovniki so bili nekaj stoletij po Trubarju skoro edini nositelji slovenske književnosti: tega pa niso delali iz ljubezni do naroda in jezika, ampak da se ubranijo nauku Trubarjevemu, katerega knjige so sicer na grmadah sežgali, a niso mogli ob enem zatreti tudi duha, ki so ga bili njegovi spisi zanesli med Slovence. Proti Trubarjevi knjigi je moral Hren postaviti svojo knjigo in v tem so ga njegovi nasledniki morali posnemati.

Pozabimo, kaj so imeli pretrpeti Prešeren in drugi od duhovniške strani! Gospodje se včasih vendar še malo sramujejo svojega dejanja, četudi pozno. Znano je, kako je „Slovenec“ bruhal svoj čas ogenj in žveplo na ubogega Gregorčiča in s kako vnemo je pomagal Mahnič ubijati največjega slovenskega lirika tedanje dobe. Ob smrti Gregorčičevi pa je hotel popraviti svojo krivdo s tem, da je kratkoma zatajil vse prejšnje napade na še živega „goriškega slavčka“ ter je mrtvega na vsiljiv način proslavljal.

A danes? No, demokracija je geslo med klerikalci in o usodi naše literature ne odločujejo več visoki gospodje á la Mahnič, ampak kaplani.

Politikujoč kaplan hoče biti v najnovejšem času diktator slovenske knjige, najvišji in neomejeni sodnik o tem, kar ljudstvo sme in ne sme čitati.

Pristaši kmečke zveze in njihovi kranjski bratci bijejo zadnji čas plat zvona proti ljudskim knjižnicam, v isti sapi pa zatrjujejo, kako vneti so za dobro knjigo in dober časopis. Trde, da dandanes človek ne sme in ne more biti brez čtiva, da mu je knjiga vir

utebe v težkih urah življenja, da blaži srce in dušo itd. Vse lepo, samo radovedni smo, kaj zasluži po mnenju naših najnovejših cenzorjev pridevek „dober“? Ali govorimo jasnejše; gošpoda, blagovolite vendar slovenski svet seznaniti s seznamkom onih knjig, pisanih v slov. jeziku, o katerih sodite, da so škodljive ljudstvu, ali da se izrazimo po vaše: da so umazane. Odkrita poštena beseda je mnogo bolj na mestu, kakor pa kar pavšalno sumničenje in sramotenje ljudij, ki imajo voljo in smisel za delo, ki pa ne marajo hoditi isto pot z našimi politikujočimi kaplani. Teško je verjeti, da bi se vodilni krogi naših nasprotnikov identificirali s pisavo ljutomerskih, trboveljskih in drugih duhovnikov, ki naznanjajo, da nudijo novoustanovljene ljudske knjižnice le umazano, pohujšljivo, neumno čtivo, in ki se podpisujejo — kot prijatelji otrok in staršev. Zakaj vse to? Ne zaradi tega, ker so gospodje morda pogledali kdaj v te nove knjižnice, ampak ker so jih začeli ustanavljati iz dna srca sovraženi akademiki društva „Prosvete“ in so jih podpirali v tem nesebičnem delu nekteri starejši rodoljubi po trgih in mestih.

Tako se torej trudijo ti Hrenovi potomci uničiti te knjižnice samo zato, ker so je osnovali njih politični nasprotniki. To govori jasno. Ne izobrazjenega, delavnega, za boljši in večji zaslužek sposobnega, treznega naroda, naši duhovniki hočejo slepo pokornega in poslušnega ali kakor oni pravijo „dobrega in vernega“ ljudstva, ki pojde brez pomisleka za njimi, kamor ga bodo gnali ali pa vodili. Ali se jim bode to v resnici posrečilo?

Naši narodni nasprotniki Nemci so v vsakem oziru mogočnejši od nas, več jih je po številu, večje je njihovo bogastvo in njih kulturna moč, na njih strani stoji država, deželna in cerkvena oblast. Razdeljeni so v stranke, ki si med seboj ostro nasprotujejo. Vsaka stranka ima tudi svoje kulturne zavode; tako imajo „liberalci“ nemški sulferajn, klerikalci pa „katoliški sulferajn“, „liberalci“ podpirajo „Südmarkine“ knjižnice in čitalnice, klerikalci imajo zopet svoje podobne naprave. No, nikdar še niste čitali v nemških klerikalnih listih napadov na „Südmarkine“ knjižnice, nikdar še niso nemški klerikalci sčuvali v svojih časopisih proti kulturnim napravam svojih naprednih sorojakov. Nemški klerikalec ima v sebi še vedno toliko narodne zavesti in narodnega ponosa, da tega ne stori, čeravno bi take zdražbe velikemu nemškemu narodu, kateremu ne preti ne v narodnem, ne v gospodarskem oziru nobena nevarnost, ne mogle prav nič škodovati.

Drugače je pri nas. Nas je malo, boriti se imamo proti državnim, deželnim in mestnim oblastvom, revščina in nezadostna gospodarska organizacija ovira naš razvoj na gospodarskem, pomankanje šol in prosvetnih sredstev na kulturnem polju; v narodnem oziru nas tlačijo z ene strani Nemci, z druge Italijani, ki neprenehoma vdirajo čez narodne meje — in v tem žalostnem položaju vas ni ne strah ne sram sčuovati v svojih listih zoper „Prosvetine“ knjižnice in zoper kulturne naprave, katere so osnovali vaši rodni bratje, ki so slučajno vaši politični nasprotniki. Da s tem pospešujete prodiranje Nemcev na slovenskem ozemlju, to le predobro veste. Kdo vam veleva tako postopati, v čegavem interesu počenjate to? Izvršujete li Hrenovo oporoko v našem stoletju? Postojte, dokler je še čas; tako početje je še bolj nevarno nego seziganje knjig. Ali se ne bojite,

da vas bo ljudstvo naposled vender-le spoznalo in spregledalo vaš namen? In se li ne bojite, da vam potem za vselej hrbet obrne? Premislite si še, dokler je čas.

Druge slovanske dežele.

— Shod slovanskega trgovstva v Pragi dne 8. t. m. je bil lep in nadepoln pojav slovanske gospodarske vzajemnosti v moderni obliki, na praktičnem gospodarskem temelju. Shoda se je udeležilo v posebno velikem številu češko in poljsko trgovstvo ter posamični zastopniki ostalih slovanskih narodnosti. Koncem zborovanja je bila sprejeta cela vrsta zahtev slovanskega trgovstva in ta le resolucija: „Slovansko trgovstvo, uvažujoč o političnih razmerah slovanskih narodov, smatra za svojo rodoljubno dolžnost dati pri nakupu vedno in povsod prednost slovanski ponudbi ter na tak način vzajemno pospeševati gospodarsko ojačanje slovanskih narodov“. Izvoljena je bila delavna komisija iz članov zbora in delegatov ostalih slovanskih narodov, kateri se imenujejo iz trgovskih krogov. Ta komisija bode skrbela za to, da delovanje v tej smeri ne oslabi in ne zamrje, ampak da postane zaveza nove praktične, gospodarske slovanske vzajemnosti, katera bode imela tudi na političnem polju svoje blagodejne posledice. Shoda so se udeležili tudi zastopniki vseh političnih strank

Svetovne vesti.

— Jubilejni sprevod na Dunaju. Ob lepem vremenu se je zvršil na Dunaju v petek nameravani jubilejni sprevod. Na tisoče tujcev je pohitelo ta dan na Dunaj iz vseh avstrijskih dežel; vendar pa so manjkali Čehi v sprevodu popolnoma in tudi večina Slovencev se ga ni udeležila. Jubilejni sprevod se je pomikal iz velikega dunajskega mestnega vrta, Pratra, po Ringu okrog celega 1. mestnega okraja v Prater nazaj. Imel je namen, da se poklonijo vsi avstrijski narodi cesarju v jubilejnem letu. Priprave za ta sprevod so bile velikanske; ob celem 10 km dolgem potu, po katerem se je premikal sprevod, je stalo 300 tribun s sedeži za 100.000 oseb; vrh tega je gledalo še v Pratru in za špalirjem redarjev in vojakov sprevod več stotisoč oseb. Vendar pa tribune niso bile vse zasedene in sedeži, ki so veljali spočetka po 30 do 50 K, so se na predvečer prodajali po 5 K. Odbor za sprevod bo imel, kakor se govori, velike zgube. Dosti so tudi skupili imetniki oken na cestah, koder se je pomikal sprevod; posamezna okna so se dajala za 3—500 kron in še višje v najem za ta dan. Za red je skrbelo poleg vojakov in policije še 1700 rediteljev; priredile so se posebne rešilne postaje in 150 „napajališč“ za žejne. Cel sprevod se je delil v 22 skupin: 19 skupin je predstavljalo razne dogodke iz avstrijske zgodovine, n. pr. Rudolf Habsburški s svojo nemško vojsko, vitezi iz časa Friderika III., dvojna svatba Maksimiljana I. vnukov, vojska iz 17. stoletja, zahvala Leopolda I. hrabrim braniteljem Dunaja l. 1683., slike iz časa Marije Terezije, avstrijski vojaki iz francoskih vojsk, Radeckijevi vojaki. Vsi predstavljalci, večinoma plemenitaši, so nosili deloma pravo, deloma ponarejeno orožje, oklepe in opravo iz časov in dogodkov, katere so predstavljali. 20. skupina so bile dunajske obrtne in trgovske zadrage, nato pa so sledile skupine iz posameznih avstrijskih kronovin. Največji utis so napravili Dalmatinci in svojih slikovitih narodnih nošah in skupinah, ki so predstavljale razne narodne šege in navade ter galski Poljaki. Štajersko so zastopali zgornjštajerski Nemci; predstavljali so kmečko svatbo, lovsko skupino in skupino rudarjev z godbo. Bilo je 170 oseb z 12 konji in 5 vozovi. Kranjcev je bilo 700 s 40 konji in 16 vozovi; predstavljali so belokranjsko svatbo, „zele-nega Jurija“, lovsko in ribiško skupino. Kranjske narodne noše so zelo ugajale. Zastopani so bili tudi Tirolci,

Korošci, češki Nemci, Istrijani, Tržičani in Furlani ter Bukovinci. Vsega skupaj je sodelovalo pri slavnostnem sprevodu 12.000 oseb. Cesar je 3 in pol ure stoje gledal cel sprevod in bil zelo zadovoljen. Zlasti so mu ugajale štajerske, kranjske in tirolske skupine. Konečno je še zapelo 3000 pevcev pred cesarjem, kateri je s celim svojim dvorom gledal s posebne tribune sprevod. — V celem je postalo slabo ali so se pripetile druge lahke nezgode 383 osebam, 21 pa je težjih nezgod. — Dobiček od celega sprevoda imajo edinole Dunajčani; udeležilo se ga je pa v prvi vrsti plemstvo in bogatejši sloji prebivalstva. — Naše slovensko kmečko in delavsko ljudstvo pa nima od sprevoda ničesar, kvečjemu grenko čustvo, da se v jubilejnem letu teptajo njegove pravice drznejše ko kedaj poprej in da se dobi za take slavnosti denarja dovolj, za njegove potrebe in koristi pa ni nikjer vinarja. Koliko dobrega bi se storilo s stotisoči, morda več kot milijonom kron, katerega je požrl ta sprevod?

— Zdravilo za komarjev pik. Sedaj v poletju pogosto koga opikajo komarji. Nekaterim ljudem nastane na mestu pika precejšnja oteklina, ki jih neprijetno peče. Nek praktičen človek je izumil za to sledeče zdravilo: nalovil je komarjev, jih zdrobil in z njimi trl oteklo kožo. Oteklina je naenkrat nehala peči in je pomalem popolnoma zginila. Kdor ne veruje, naj poskusi — in ako zdravilo ne bo vplivalo, naj se ne jezi. Saj je zastoj.

— Podkupovanje pri volitvah. Najvišje sodišče je pred kratkim v nekem slučaju razsodilo, da se morejo podkupljeni volilci tudi tedaj kaznovati v smislu določil novega volilnega zakona za državni zbor, akoravno niso volili v smislu podkupovalčevem.

— Posledice lekarničarjeve nepazljivosti. V Orthu ob Donavi si je kupil v apoteki gozdar Stummer, oče 11 otrok, prašek proti glavobolu. Prašek je izpil — a ga je takoj začel lomiti grozen krč. Poklicani zdravnik dr. Heindl je poskusil nekaj praška, a je takoj videl, da je strihnin. Poklicali so še enega zdravnika, kateremu se je s protisredstvi posrečilo dr. Heindla rešiti, Stummer pa je že po 3 urah umrl.

— Sloviti stolp Markove cerkve v Benetkah sedaj pridno zidajo in stavba lepo napreduje. Sezidali so že 27 metrov visoko. Ako nazidajo odslej vsaki mesec tri in pol metra, bo stolp prilično do novembra „pod streho“. Stolp je štirioglat. Vsaka stran je pri tleh 12 m 89 cm dolga, pri vrhu pa bo imela 11 m 98 cm. Opeka za stavbo je dvakrat zgana in leži, predno se rabi, teden dni v vodi. Potrošijo pa na dan 3500 opek in 20 stotov cementa. Popolnoma bo stolp gotov še le l. 1911. Takrat bodo torej Benetke imele zopet svoj znameniti Markov stolp.

— Boparski umor v Parizu. Binkoštno nedeljo zjutraj so našli bogatega pariškega zlatarja 77 letnega Remyja mrtvega. Na mrliču je našla sodna komisija 17 ran z nočem. Zmanjkalo je denarja in dragocenosti za 30.000 K. Umor je morala izvršiti oseba ali pa ljudje, ki so razmere v hiši dobro poznali.

Loterijske številke.

Gradec, 13. junija 1908: 81, 80, 2, 52, 14.
Dunaj, " " " 17, 16, 21, 77, 41.

Deklica

iz poštene hiše, ki zna dobro računati, želi vstopiti kot učenka v kako trgovino. Naslov pove upravništvo „Domovina“ 352 1

Stenografa

veščega slovenske in nemške stenografije, vajenega v pisanju na stroj in izurjenega v pisarniških poslih sprejme dr. Josip Karlovšek, odvetnik v Celju. 340 3-2

Oddaja stavbe

novoga pritličnega šolskega poslopja z eno učno sobo, eno sobo za učila in konference in s potrebnimi hodniki in drugimi prostori v Slivnici. Ustmena zniževalna dražba se bo vršila **v četrtek, dne 25. junija t. l., ob pol 10. uri predpoldne v šolskem poslopju v Slivnici.**

Stavba se bo le enemu glavnemu podjetniku oddala.

Izklicna cena znaša 11.369 K 59 v. Stavbeni operat, sestojč iz stavbenih načrtov, stroškovnika, stavbenega dovoljenja in stavbenih pogojev je na vpogled razpoložen v šolski pisarni v Slivnici in pri okrajnem šolskem svetu (okrajno glavarstvo) v Celju.

Vsak dražbenik mora pred pričetkom dražbe položiti varščino v znesku po 1137 K.

Krajni šolski svet Slivnica,
dne 13. junija 1908.

351

Načelnik. **Lesjak.**

Oddaja stavbe

enonadstropnega prizidka k sedanjemu šolskemu poslopju v Zibiki.

Ustmena zniževalna dražba se bo vršila v četrtek, dne 25. junija 1908 ob 2. uri popoldne v šolskem poslopju v Zibiki.

Stavba se bo oddala le enemu glavnemu podjetniku. Izklicana cena znaša 12.600 K.

Stavbeni operat, sestojč iz stavbenih načrtov, stroškovnika, stavbenega dovoljenja in stavbenih pogojev je na vpogled razpoložen v šolski pisarni v Zibiki in pri okrajnem šolskem svetu (okrajno glavarstvo) v Celju.

Vsak dražbenik mora pred pričetkom dražbe položiti varščino v znesku 1260 K.

Krajni šolski svet v Zibiki, okraj Šmarje,
dne 4. junija 1908.

Načelnik: **Martin Kočevar.**

341 3-3

Novi lovski zakon

je ravnokar izšel, cena kartoniranemu izvodu K 1.20, po pošti K 1.30. Založila Zvezna trgovina v Celju.

Nova vinska postava

v obliki plakata
dobiva se v

Zvezni trgovini v Celju

Cena 60 vinarjev, po pošti 70 vinarjev. Znesek se pošlje po nakaznici ali v znamkah.

Vozičke

za otroke, korbe in kovčege za potovanje, taške za v roko, palice, dežnike in galošne, priporoča

P. Kostič v Celju.

**Velika manufakturna trgovina
Karol Vanič, Celje, Nar. dom.**

**Moderno volнено in sukneno blago
v vseh barvah in kakovostih.**

**Perilno blago v velikanski izberi.
Izključno nizke cene.**

54 33

Zahvala

Dež. poslanec
moval občinski sve-
njskem častnim o-
zaslug za kranj-
Ogenj na r-
povodom
parniku
ravljaj

Za mnogobrojne dokaze prisrčnega
smrti moje ljube matere

Katarine Šinko

izrekam tem potom najsrčnejšo zahvalo. Posebno se zahvaljujem vlč. duhovščini, gg. pevcem za gniljivo petje, vsem sorodnikom, znancem in prijateljem, ki so dragi ranjki izkazali zadnjo čast.

Trg Središče, dne 11. junija 1908.

350 1

J. Šinko.

Darujte družbi sv. Cirila in Metoda.

Savinski liker

preiskan in
preizkušen
na ces. kr.
poljedelj-
skem pre-
izkuševališču na Dunaju.

Savinski liker

je pripravljen iz planinskih in
gorskih zelišč, ter se priporoča kot krepični
napoj v zdravstvene namene. Lastnik znamke
VINCENC KYEDER Zalec v Savinski dolini, Stajersko.

13 130-61